

Oponentský posudok
dizertačnej práce Mgr. et Mgr. Marie Kovářičkovej
“Využitie husľovej hry v hudobnej výchove žiakov staršieho školského veku
s aplikáciou metódy Colourstrings”

Téma dizertačnej práce Mgr. et Mgr. Marie Kovářičkovej sa vyznačuje originalnosťou a aktuálnosťou. Využitie najmodernejších metód v oblasti hudobnej edukácie je naliehavou požiadavkou z viacerých dôvodov. Tým hlavným je zmena paradigmy vzdelávania v súčasnom svete, ktorý je preplnený silnými podnetmi zo strany elektroniky, techniky, mediálneho prostredia, ovplyvňujúcimi súčasnú mladú generáciu viac ako inokedy predtým. Zaujať dnešného žiaka a udržať jeho pozornosť a záujem je oveľa náročnejšie ako v minulosti a vyžaduje si to iné prístupy, ako boli tie tradičné. Tie ponúka aj metóda Coluorstrings Gézy Szilvaya.

Zámerom predloženej dizertačnej práce je na základe tejto podnetnej a vo Fínsku overenej metódy súbory modelových aktivít, ktoré by obohatili vzdelávaciu prax českého základného školstva. Je to o to viac záslužné, že v českej (nehovoriac o slovenskej) hudobno-pedagogickej literatúre o danej metóde chýba komplexná informácia. Zatiaľ iba niekoľko učiteľov v Českej republike túto metódu pozná a využíva, a to iba na základných umeleckých školách. Autorka teda ponúka model kreatívnej hudobnej výchovy detí, ktorý by mal viesť ku komplexnému rozvoju ich hudobných zručností, vrátane spevu, solmizácie a čítania nôt.

Pomerne veľký rozsah dizertácie (práca 207 strán a prílohy 138 strán) nie je samoúčelný, vyplýva z toho, že problematika, ktorú si autorka zvolila, je viazaná jednak na bohatý pramenný materiál, a jej riešenie podliehalo premyslenému pracovnému postupu, prepojeniu viacerých vedeckých metód – od „klasických“ (deskriptívnej, analytickej, syntetickej, historicko-porovnávej) po špecifické ako je modelovanie, empirická metóda a viaceré typy exploratívnych metód, čo sa zračí už pri pohľade na štruktúru dizertácie. Kovářičková, sama vzdelaná huslistka, pochopila kľúčovú problematiku svojej práce „využitie husľovej hry v hudobnej výchove“ v zmysle organického prepojenia metodických zásad výuky hry na husliach vo fínskej metóde Colourstrings z didaktického i systematického hľadiska s potrebami a možnosťami súčasnej pedagogickej praxe nielen v základnom umeleckom školstve, ale aj v procese všeobecnej hudobnej edukácie. Tým jej dizertácia nadobúda komplexný charakter a v mnohom poskytuje veľa podnetov pre zefektívnenie a zatraktívnenie hudobnej výchovy v pedagogickej praxi.

Na prvý pohľad sa javí štruktúra práce príliš rozdrobená, avšak po zoznámení sa s obsahom všetkých siedmich kapitol je zrejماً jej logika a potreba. Otáznik by som však postavil pri opodstatnenosti „opakovania“ všeobecne známych informácií na tému osobnostnej a hudobnej charakteristiky žiakov staršieho školského veku v rozsahu samostatnej kapitoly.

Pre komplexnosť pohľadu na súčasnú husľovú pedagogiku v Českej republike si autorka zvolila cestu porovnávacej analýzy českých husľových škôl 20. storočia, ktorú predstavila v druhej kapitole. Výstižne poukázala na progresívne i tradičné prvky jednotlivých učebníc ako aj na ich rezervy a nedostatky.

Metódu Colourstrings a jej tvorca Gézu Szilvaya predstavila postupne v tretej a štvrtej kapitole. Z textu je zrejmé hlboké a precízne poznanie danej problematiky ako aj fascinácia autorky danou metódou i jej tvorcom.

Kapitoly 5 a 7 ukazujú možnosti aplikácie metódy Colourstrings v základnom a umeleckom vzdelávaní žiakov, najprv vo forme základných predpokladov a východísk a napokon v podobe konkrétnych modelových situácií. Tu je ťažisko prínosu danej dizertačnej práce. Kvalitatívny výskum, ktorý autorka realizovala pomocou dotazníka a rozhovoru na vzorke šiestich pedagógov so skúsenosťami s používaním metódy Colourstrings, priniesol mnoho cenných informácií na tému využiteľnosti tejto metódy v prostredí českého základného umeleckého školstva a poukázal na šírku a komplexnosť tejto metódy, ktorá je využiteľná aj v hudobnej výchove na základných školách. Tu sa však vynára otázka, či je vzorka šiestich učiteľov dostačujúca a či sa nedala rozšíriť?

Tri súbory modelových situácií, ktoré obsahujú spolu 17 súborov aktivít a poznatkov sa vyznačujú vysokým stupňom kreativity autorky. Viaceré aktivity si vyžadujú dobrú prípravu pedagóga, ako aj istú úroveň zručností u žiakov. Práve na úroveň českých žiakov i učiteľov hudobnej výchovy sa autorka práce sústredila pri overení súboru modelových situácií. Plastickejšie ju znázornila vďaka komparácii s fínskym edukačným prostredím. Overovanie sa dialo s využitím pedagogického experimentu, dotazníka, pozorovania a rozhovoru, čo sú adekvátne výskumné nástroje. Potvrdila sa edukačná účinnosť a užitočnosť modelových aktivít.

Text predloženej dizertačnej práce sa dobre číta, autorka zvolila výstižné formulácie, kde mohla, vyhýbala sa popisnosti. Prehľadné (z hľadiska dôkazov o úspešnosti jednotlivých sledovaných pedagógov) sú grafy a tabuľky v podkapitole 7.3, ako aj údaje v početných a rôznorodých prílohách, ktoré tvoria samostatný zväzok.

Na záver konštatujem, že predložená dizertačná Mgr. et Mgr. Marie Kovářičkovej “Využitie husľovej hry v hudobnej výchove žiakov staršieho školského veku s aplikáciou metódy

Colourstrings” je prínosná pre rozvoj hudobnej pedagogiky v Českej republike a verím, že vďaka jej prípadnej publikácii (čo vrelo odporúčam), aj na Slovensku. Konštatujem, že spĺňa požiadavky kladené na dizertačnú prácu a navrhujem, aby jej autorke po úspešnej obhajobe bol udelený titul Ph.D. v študijnom odbore 7501V005 Hudobná teória a pedagogika.

Otázka k diskusii: Je metóda Colourstrings natoľko komplexná, že dokáže úplne nahradiť tradičné hodiny hudobnej teórie resp. nauky na ZUŠ?

V Ružomberku, dňa 22. 6. 2022

prof. ThDr. Rastislav Adamko, PhD.